

Konferencijos „Meškeriotojai Lietuvoje: ar turime ateitį?“ pranešimas

Dėl verslinės žūklės Lietuvos vidaus vandenyse

Verslinėmis žūklės priemonėmis žuvų ištekliai labai lengvai pereikvojami ir biologinė pusiausvyrą pažeidžiama ir didžiuosiuose vandens telkiniuose. **Būtent todėl verslinė žūklė net ir juose buvo uždrausta.** Tačiau kai kurie Vyriausybės ir Seimo nariai bando **priversti aplinkos ministrą atšaukti teisės aktus, uždraudžiančius verslinę žvejybą Kauno mariose, o nuo 2015 metų ir visuose Lietuvos ežeruose ir tvenkiniuose.**

LR Vyriausybės nutarimu patvirtintame Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 metų nacionaliniame strateginiame plane numatyta verslinės žvejybos vidaus vandenyse mažinimo tendencija.

Lietuva kasmet importuoja ir eksportuoja daugiau nei 100 tūkstančių tonų žuvų, todėl ežerų versliniai sugavimai (72 t, iš kurių pusę sudaro seliavos ir stintelės) ir Kauno marių versliniai sugavimai (53,6 t) neturi beveik jokios reikšmės gyventojų aprūpinimui žuvimi (ši kiekį lengvai gali kompensuoti akvakultūros įmonės – 2012 m. akvakultūros įmonės išaugino 4 512 t žuvų).

Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto skaičiavimais, žvejybos įmonė turi gauti mažiausiai 50 tūkst. Lt pajamų per metus (4 tūkst. Lt per mėnesį), kad galėtų minimaliai egzistuoti. Tokių pajamų negauna nė viena ežeruose žvejojanti įmonė. Akivaizdu, kad verslinė žvejyba nėra pagrindinis žvejybos įmonių pragyvenimo šaltinis.

Žvejai verslininkai nėra PVM mokėtojai, jie taip pat gauna po 275 litrus beakcizio dyzelino už kiekvieną versliniais įrankiais sugautą toną žuvų (t.y. valstybė kasmet negauna apie 0,5 mln. Lt. akcizo mokesčio).

Ministro Pirmininko G. Kirkilo 2007 m. birželio 8 d. potvarkiu Nr. 196 sudaryta darbo grupė pasiūlymams dėl verslinės ir mėgėjiškos žvejybos vidaus vandens telkiniuose parengti (kurioje dalyvavo ir Kauno marių žvejų verslininkų atstovai) siūlė, kad verslinė žvejyba Kauno mariose iki 2013 m. būtų nutraukta, žvejams verslininkams išmokant kompensacijas.

Pasinaudoję Europos žuvininkystės fondo lėšomis iš verslo pasitraukė trys žvejybos įmonės, žvejojusios Kauno mariose. Joms buvo išmokėta beveik 1,25 mln. Lt. kompensacijų iš EŽF ir Lietuvos biudžeto. Trys Kauno marių žvejybos įmonės – UAB „Arborator“, UAB „Vidora“ ir UAB „Kamesta“ – nenorėjo pasinaudoti šia parama, nors lėšų paramai buvo numatyta pakankamai.

Palyginkime: tik vienos mažmenine žūklės prekių prekyba užsiimančios UAB „Triturus“ parduotuvės apyvarta 2012 m. buvo 875 000 Lt. Lietuvoje yra apie 170 žūklės prekių parduotuvių (Vilniuje – 32 parduotuvės). Ne menkesnis ir šio verslo sektoriaus indėlis į valstybės biudžetą. Vien naujai įsikūrusi ir jauna UAB „Angler's zone“ 2012 m. sumokėjo per 25 000 Lt pelno mokesčių ir 33 000 Lt „Sodros“ įmokų. Žvejai mėgėjai, pirkdami leidimus žvejybai, į specialiosios aplinkos apsaugos rėmimo programos biudžetą žuvų ištekliais atkurti ir saugoti 2013 m. jau sumokėjo 5,1 mln. Lt.

Visuomeninis žvejų klubas „Karpis“, organizavęs limituotą žvejybą Druskininkų savivaldybės Ilgio ežere (26,7 ha), 2012 m. žvejybos leidimų išdavė už 36 900 Lt. Organizuojant verslinę žvejybą tokio ploto vandens telkinyje būtų galima gauti ne daugiau kaip tūkstantį litų pajamų.

Akivaizdu, kad mėgėjų žvejyba turi dešimtis kartų didesnę ekonominę naudą, kuria naujas darbo vietas, skatina regionų vietos bendruomenių plėtrą, todėl tikimės, kad atsakingos valstybės institucijos imsis tinkamų veiksmų, kad neekonomiškas ir kartu neperspektyvus žvejybos verslas nebebūtų vykdomas ne tik Kauno mariose, bet ir ežeruose. Juo labiau, kad verslinė žvejyba gali būti legali priedanga brakonieriaavimui. Manome, kad specialiosios tarnybos turėtų pasidomėti žvejų verslininkų deklaruojamų finansinių duomenų tikslumu, bei sektoriuje dirbantiems žmonėms išmokamų atlyginimų skaidrumu.

Meškeriotojai nepritaria verslinės žūklės organizavimui Lietuvos ežeruose, tvenkiniuose ir vandens talpyklose. Šie vandens telkiniai turėtų būti skiriami tik pramoginei rekreacinei žūklei. Prie šių telkinių turėtų būti kuriama meškeriotojams pritaikyta infrastruktūra ir atliekami žuvinimo darbai pagal mokslinių tyrimų pagrindu parengtas ilgalaikes žuvinimo programas.